

## **NOTARITE KODA**

Notarite Koda on avalik-õiguslik juriidiline isik, mille liikmeteks on kõik ametisse nimetatud notarid. Notareid on seisuga 01.10.2007 ametis 100, notarikandidaate on teenistuses 29.

Notarite Koja tegevus on reguleeritud notariaadiseaduse ja Notarite Koja põhikirjaga

Notarite Koja põhilised ülesanded on:

1. notarite kohusetundliku ja laitmatu ametipidamise, kutse-eetika järgimise ja väärikäitumise üle valvamine;
2. notarite ametialase praktika ühtlustamine;
3. notarite ja notaribüroode töötajate täienduskoolituse korraldamine;
4. kandidaaditeenistuse korraldamine;
5. osavõtt notarite tegevuse üle järelevalve teostamisest ja notarite kutseetika nõuete järgimise kontrollimine;
6. digitaalse notariaalarhiivi haldamine ja korraldamine.

Notarite Koja kõrgeimaks organiks on üldkoosolek, mis toimub korraliselt vähemalt üks kord aastas. Koosoleku pädevusesse kuulub Notarite Koja põhikirja vastuvõtmine, eestseisuse, revisjonikomisjoni ning aukohtu valimine, aastaelarve kinnitamine, notaritele ametipidamiseks siduvate juhendite andmine. Samuti kehtestab koja üldkoosolek notarite poolt tehtavate kohustuslike maksete suuruse ning otsustab notarikandidaatide tasustamise küsimused.

Alaliselt tegutsevaks juhtimisorganiks on Notarite Koja seitsmeliikmeline eestseisus, kes valitakse kolmeks aastaks. Esimene eestseisus valiti 01.11.1993. Praegu tegutsev eestseisus valiti novembris 2005.

Praegune eestseisus :

Esimees: Tallinna notar Tiit Sepp

Aseesimees: Tallinna notar Anne Saaber

Liikmed:

- ✓ Tartu notar Aune Harujõe
- ✓ Viljandi notar Kersti Kulla
- ✓ Tallinna notar Tarvo Puri
- ✓ Paide notar Anu Nool
- ✓ Rakvere notar Katre Pustak

Notarite Koja eestseisus tagab Notarite Koja põhikirja täitmise ning Notarite Koja koosolekute otsuse elluviimise. Notarite Koja eestseisuse istungid toimuvad vähemalt üks kord kuus.

Igapäevaselt töötab Notarite Kojas 6 töötajat : kolm juristi, haldusjuht, referent ja sekretär, kelle ülesandeks on peamiselt koosolekute, eestseisuse istungite jmt ürituste ettevalmistamine ja korraldamine, arvamuste, kirjade ja ettepanekute vormistamine, rahvusvaheliste suhete ja välislähetuste korraldamine, suhtlemine Justiitsministeeriumi ja teiste ametiasutustega jmt. Koja juures on tegevad ja täidavad koja poolt antud ülesandeid ka notarikandidaadid, kes ei viibi parajasti väljaõppel notari juhendamisel.

Notarite Koja tegevust ei finantseerita riigieelarvest, vaid peamiselt notarite poolt makstavatest liikmemaksudest.

Samalaadsed notarite ühendused on olemas kõigis riikides (maailmas üle 60), kus notariaadisüsteem on üles ehitatud ladina notariaadi printsiipidest lähtuvalt ning enamikes neist nimetatakse neid ühendusi samuti notarite kodadeks.

Notarite Koda ei tegele:

1. Notarite Kojas ei tehta notariaaltoiminguid, samuti ei saa Notarite Kojas registreeruda notari vastuvõtule ega notarit koju kutsuda.
2. Notarite Kojal ei ole andmeid notarite poolt tehtud konkreetsete notariaaltoimingute kohta.
3. Notarite Koda ei lahenda notariaaltoimingute tegemisel tekkinud õiguslikke vaidlusi ega anna notaritele konkreetsete notariaaltoimingute tegemiseks kohustuslikke juhtnööre.
4. Notarite Kojas juures ei säilitata ametist lahkunud notarite poolt tõestatud avalikke dokumente ega notariaalregistreid, mis kuuluvad üleandmisele riigiarhiivile (teatud juhtudel võivad need olla ajutiselt Notarite Kojas valduses seoses üleandmise ettevalmistamisega).
5. Notarite Koda ei ole varem tegutsenud riikliku notariaadi õigusjärglane.

Järelevalvet Notarite Kojas tegevuse üle teostab justiitsminister.

### **NOTARIAMET**

Notar on avalik-õigusliku ameti kandja, kellele riik on andnud õiguse tõestada õigusliku tähendusega asjaolusid ja sündmusi ning teha muid õiguskindlust tagavaid ametitoiminguid.

Notar on füüsiline isik, kes täidab talle riigi poolt seadusega antud avalikku funktsiooni. Notar ei ole riigiametnik ega ettevõtja. Ta on vaba elukutse esindaja, kes peab notariametit oma nimel ja vastutusel. Notar nimetatakse ametisse eluaegselt. Notarite arvu (hetkel 134) ja tööpiirkonnad (15) määrab kindlaks justiitsminister. Notari tööpiirkonnaks on maakond.

Järelevalvet notari ametipidamise üle teostab justiitsminister tema poolt volitatud ametnike kaudu. Justiitsminister võib järelevalve teostamisele kaasata Notarite Kojas. Justiitsminister võib üksikutes küsimustes delegeerida järelevalve Notarite Kojale ning anda selle teostamiseks juhendeid. Neis küsimustes vastuvõetud Notarite Kojas otsuseid võib justiitsminister muuta. Järelevalve eesmärgiks on kontrollida notari nõuetekohast ametipidamist, sealhulgas notaribüroo töökorraldust, ametitegevuse raamatute pidamist, dokumentide säilitamist, elektroonilist isikuandmete töötlust notaribüroos ning ettenähtud ühendust arvutivõrgu kaudu registritega, hoiustamise ametitoimingute täitmist, osalejate esindamist notariaadiseaduse § 30 lõike 2 alusel ning nõutava ametikindlustuse olemasolu. Järelevalve ei laiene ametitoimingute sisule.

Järelevalve seisneb notari ametipidamise korrapärasuses kontrollimises. Täiendav kontrollimine on lubatud vaid põhjendatud juhtudel, kui on andmeid, mis viitavad kontrollimise vajadusele. Uue notari puhul korraldatakse esimene kontrollimine teise ametiaasta jooksul.

### **Notar kui kohtuvaidluste ennetaja**

Notarite põhiliseks tegevusvaldkonnaks on isikute jaoks oluliste tsiviilõiguslike tehingute tõestamine. Notariaalne tõestamine suurendab isikute õiguste kaitset ja kindlustunnet õiguslike küsimuste lahendamisel. Tõestamise eesmärgiks on tagada isikutevaheliste suhete stabiilsus ning hoida seeläbi ära võimalikke hilisemaid õigusvaidlusi.

### **Notari ametipidamise põhimõtted**

#### *Sõltumatus*

Notar allub ametitoimingute tegemisel ainult seadustele ja teistele õigusaktidele. Oma

ametitoimingutega seotud otsused võtab notar vastu iseseisvalt. Kellelgi ei ole õigust anda notarile ametitoimingu tegemisel kohustuslikke juhendeid.

#### *Erapooletus*

Notar on erapooletu nii ametitoimingu vahetute osaliste kui ka isikute suhtes, kelle õigusi ja huvisid toiming puudutab. Notar tagab, et toimingu tegemisel ei oleks kahjustatud kogenematu ja asjatundmatu osaleja huvid. Notar annab inimestele erapooletut õiguslikku nõu.

Erinevalt teistest nõustajatest kaitseb notar võrdselt mõlema poole huve ja jälgib, et tehing oleks tasakaalus. Notar peab erapooletuna silmas ka neid isikuid, kes pole otseselt notari ametitoimingu osalised, kuid kelle huve võidakse sellega riivata.

#### *Usaldatavus*

Notar on usaldatav kõigi isikute suhtes, kelle õigusi ja huve tema ametitoimingud puudutavad.

#### *Saladuse hoidmine*

Oma ametitegevusega teatavaks saanud info ja tehtavate toimingute sisu kohustub notar hoidma saladuses. Saladuse hoidmise nõue laieneb ka notaribüroo töötajatele. Infot notariaaltoimingu kohta annab notar ainult selles osalenud isikutele või nende esindajatele, samuti kohtule menetluses olevate tsiviil-, kriminaal- ja haldusajades ning kohtu määruse alusel uurimisorganitele. Notar võib avaldada andmeid testamendi olemasolu ja sisu kohta ainult pärast testaatori surma. Isik, kelle ülesandel notar ametitoimingu tegi, või tema õigusjärglane või esindaja võib notari vabastada toimingu saladuses hoidmise kohustusest, esitades selle kohta kirjaliku nõusoleku. Kui see isik on surnud ning tal õigusjärglasi ei ole või kui temaga ühendusse astumine ei ole võimalik, võib notari saladuse hoidmise kohustusest vabastada kohus. Kohus võib notari taotlusel vabastada ta ametitoimingu saladuses hoidmisest ka muudel kaalukatel põhjustel.

#### *Isiklik vastutus*

Notar vastutab oma ametikohustuste süülise rikkumisega tekitatud kahju eest isiklikult. Kõigil notaritel on kohustuslik ametikindlustus.

### **Notari ametitoimingud**

Notari toimingud jagunevad põhiliselt kolmeks:

1. tehingute, tahteavalduse ja muude õigusliku tähendusega sündmuste tõestamine;
2. lihtsamad toimingud - peamiselt allkirjade ja ära kirjade kinnitamine;
3. pärimisasjade lahendamine.

Tõestamine on notari peamine ametitoiming, mille tulemusena valmib notariaalakt. Notariaalakti originaali säilitatakse notaribüroos. Tehinguosalisele väljastatakse algärakiri, mis asendab õigustoimingutes originaali.

Tehingu notariaalsel kinnitamisel kinnitab notar tehingu allkirjastaja isikusamasust. Notarile esitatud või notaribüroos koostatud dokumendile tehakse notariaalmärge ning ära kirju nendest notaribüroos ei säilitata.

Põhilised tehingud, mis kuuluvad notariaalsele tõestamisele on järgmised:

- ✓ kinnistu, ehitise või korteri omandamise või võõrandamise lepingud;
- ✓ pandilepingu, kommertspandilepingu, hüpoteegi seadmise lepingud;

- ✓ muud piiratud asjaõiguste seadmise lepingud (nt hoonestusõigus, realservituut, kasutusvaldus, isiklik kasutusõigus);
- ✓ hooneühistu liikmesuse võõrandamise ja pandilepingud;
- ✓ äriühingute asutamislepingud, ühinemis- ja jagunemislepingud, osauhingu osa võõrandamise ja pandilepingud;
- ✓ abieluvaralepingu või abikaasade ühisvara jagamise lepingud;
- ✓ testamendid;
- ✓ volikirjad.

Notari poole võib pöörduda ka selliste tehingute tõestamiseks, mille suhtes ei ole notariaalse tõestamise nõuet seaduses ette nähtud.

### **Notari ülesanded tehingute tõestamisel**

#### *Nõustamiskohustus*

Notar selgitab välja tehingu tegemiseks olulised asjaolud. Kui õiguslikud eesmärgid on välja selgitatud, nõustab notar tehingu osalisi tehingu tegemise erinevate võimaluste kohta ning selgitab, millised on ühe või teise lahenduse eelised või puudused, milline lahenduskaik on antud juhtumil kõige õigem, kindlam ja otstarbekam.

Seejuures hoolitseb notar selle eest, et eksimused oleks välistatud, kahtlused hajutatud, ning et tehinguga ei kahjustataks kogenematu ja asjatundmatu osaleja huve. Notar sõnastab tehingu osaliste tahteavaldusi ja oma selgitusi sisaldava notariaalakti, tagades et need oleks selged ja üheselt arusaadavad.

#### *Hoiatamisfunktsioon*

Notar aitab selgitamisega ära hoida järelemõtlematuid samme olulistes õigusküsimustes kohustuste võtmisel või õiguste loovutamisel, samuti väheste õigusteadmistega isikute õiguste ja hüvede kahjustamist.

#### *Uurimisfunktsioon*

Tõestatava tehingu kehtivuse tagamiseks järgib notar toimingute tegemise nõudeid. Notari esmasteks ülesanneteks on isikusamasuse, teo- ja otsusevõime, perekonnaseisu ning esindusõiguse tuvastamine.

#### *Esindusfunktsioon*

Notar võib tehinguosalisi esindada avalikes registrites, edastades registritele lõpuleviidud ametitoimingutega seotud dokumente.

### **Notari tasu**

Notari tasu on kehtestatud seadusega. Notaril on õigus võtta tasu ainult notari tasu seaduses sätestatud ulatuses ja korras. Notaril on keelatud sõlmida kokkuleppeid seaduses sätestatud tasumäärade muutmiseks. Tehingute tõestamisel on notari tasu arvutamise aluseks selle tehingu objektiks oleva asja või õiguse väärtus.

### **Notari kohustus tagada vajadusel tõlge**

Notariaalakt koostatakse eesti keeles. Tehinguosaliste soovil võib notar koostada notariaalakti muus keeles, kui ta valdab seda keelt piisavalt. Kui osaleja tema enda teatel või notari tähelepaneku kohaselt ei valda piisavalt eesti keelt või kui notariaalakt koostatakse võõrkeeles, tuleb notariaalakt osalejale tõlkida. Kui osaleja nõuab, koostatakse ja antakse talle läbivaatamiseks kirjalik tõlge. Kui

notar ei tõlgi ise, kaasatakse osaleja või notari valitud tõlk. Vastavalt keeleseadusele jäävad tõlgi kasutamise seotud kulud tõlget vajanud osaleja kanda.

### **Notariks saamine**

Notariks saamisele eelneb konkurss, mille läbiviimise kord on detailselt reguleeritud notariaadiseaduse ning justiitsministri 25.01.2002 määrusega nr 5 „Notariaadimäärustik”.

Notariks võib nimetada isiku, kes:

1. on teovõimeline Eesti kodanik;
2. on omandanud akrediteeritud õppekava alusel vähemalt magistrikraadi õigusteaduses või kellel on samaväärsete õpingute läbimise kohta välismaal saadud kõrgharidustunnistus, mida tunnustab Akadeemilise Tunnustamise Infokeskuste Koostöövõrgu Eesti Keskus või ei ole omandanud magistrikraadi, kuid on läbinud ülikoolis enne ülikooliseaduse 2003. aasta 10. märtsil jõustunud muudatusi kehtinud korra kohaselt vähemalt akadeemilise kõrghariduse I astme õigusteaduses akrediteeritud nelja-aastase nominaalkestusega õppekava alusel või enne Eesti Vabariigi haridusseaduse jõustumist kehtinud korra kohaselt vähemalt akadeemilise kõrghariduse I astme õigusteaduses viieaastase nominaalkestusega õppekava alusel;
3. kes valdab kõnes ja kirjas eesti keelt;
4. on aus ja kõrgete kõlbeliste omadustega;
5. kes on edukalt läbinud kandidaaditeenistuse;
6. sooritanud notarieksami.

Notariks ei või nimetada isikut:

1. kes on süüdi mõistetud kuriteo toimepanemise eest;
2. kes on kohtuniku-, notari-, vandetõlgi või kohtutäituri ametist tagandatud;
3. kes on advokatuurist välja heidetud;
4. kes on avalikust teenistusest vabastatud distsiplinaarsüüteo eest;
5. kes on pankrotivõlgnik;
6. kelle audiitori kutsetegevus on lõpetatud, välja arvatud lõpetamine audiitori avalduse alusel;
7. kellelt on patendivolniku kutse ära võetud, välja arvatud kutse äravõtmine patendivolniku avalduse alusel.

### **Notari kandidaadiks taotlejate konkurss**

Notarikandidaadiks võib saada Eesti kodanik, kelle suhtes ei ole teada ühtegi asjaolu, mis eeldaks sobimatust notarina töötamiseks.

Notari kandidaadiks taotlejate konkursi, kandidaaditeenistuse, notarieksami sooritamise ja notari ametikoha täitmise kord on kehtestatud notariaadimäärustikus.

Konkursi kuulutab välja Notarite Koda. Teade konkursi kohta avaldatakse vähemalt kaks nädalat enne konkursil osalemise avalduste esitamise tähtaega kahes üleriigilise levikuga päevalehes ja internetis, Notarite Koja koduleheküljel.

Taotleja esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks võib justiitsminister tema poolt volitatud ametnike kaudu pöörduda riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ja teiste isikute poole järelepärimistega taotleja andmete kohta ning vestelda nii taotleja enda, kui tema tööandja ja õppeasutuse esindajatega, selgitamaks välja kandidaadi kõlbelisi ja teisi isikuomadusi.

Konkursil osalemiseks esitatakse koos avaldusega konkursikomisjonile:

1. isikut ja kodakondsust tõendava dokumendi ärakiri;
2. akadeemilist juriidilist kõrgharidust tõendava dokumendi ärakiri;
3. elulookirjeldus;
4. senist töö- ja teenistuskäiku tõendava dokumendi ärakiri;
5. notariaadimäärustiku lisas 4 toodud vormi kohane ankeet.

Konkursikomisjoni koosseisu kuuluvad kaks Justiitsministeeriumi ametnikku, kaks notarit ning üks tunnustatud jurist.

Konkurss koosneb kahest osast: õigusteadmiste testist ning vestlusest. Testiga samaaegselt koostatakse õiguslik arvamus mahus kuni üks lehekülg.

Õigusteadmiste testiga kontrollitakse notarikandidaadiks taotleja teadmisi järgmistes valdkondades:

1. tsiviilõiguse üldosa;
2. võlaõigus;
3. asjaõigus;
4. perekonnaõigus;
5. pärimisõigus;
6. ühinguõigus.

Vestlusel vaadeldakse konkursil osaleja sobivust notariameti pidamiseks, sealhulgas isiku üldist silmaringi, suhtlemisoskust, oskust mõtteid loogiliselt, argumenteeritult ja arusaadavalt väljendada, keeleoskust, senist haridusteed ja ametikäiku, samuti ettekujutlust notariameti olemusest ja pidamisest. Vestlusel käsitletakse kandidaadiks taotleja poolt koostatud õiguslikku arvamust.

Testi või õigusliku arvamuse kirjutamisel lubamatute abimaterjalide või lubamatu kõrvalabi kasutaja kõrvaldatakse eksamilt ja konkursilt.

Komisjon teeb otsuse konkursi tulemuste kohta 2 nädala jooksul konkursi toimumisest. Tulemused tehakse konkursil osalenutele teatavaks Notarite Koja kaudu.

Justiitsminister nimetab konkursi läbinud isikud kandidaaditeenistusse. Kandidaaditeenistusse nimetatud isik peab asuma väljaõppele kolme kuu jooksul kandidaaditeenistusse nimetamise päevast arvates. Kui konkursi läbinud isik ei asu ettenähtud tähtaja jooksul kandidaaditeenistusse, nimetab justiitsminister kandidaaditeenistusse konkursi läbinud isiku, kes on pingereas järgmisel kohal.

### **Kandidaaditeenistus**

Kandidaaditeenistus on justiitsministri poolt kinnitatud programmi alusel toimuv väljaõpe ning Notarite Koja ülesannete täitmine, mis kestab 2 aastat. Väljaõppe jooksul peab notarikandidaat omandama notariameti pidamiseks vajalikud teoreetilised teadmised, praktilised oskused ja kutseeetika tõekspidamised.

Kuue kuu möödumisel väljaõppele asumisest peab notari kandidaat sooritama arvestuse. Arvestus on kirjalik ja koosneb kaasuste lahendamisest.

Arvestusel on lubatud kasutada märkustevabasisid kommentaarideta õigusakte, elektroonilist Riigi Teatajat ning Riigikohtu koduleheküljel olevat Riigikohtu lahendite andmebaasi. Arvestusel

lubamatute abimaterjalide või lubamatu kõrvalabi kasutaja kõrvaldatakse arvestuselt ja arvestus loetakse mittesooritatuks.

Arvestusele mitteilunud notarikandidaadi arvestusele lubamise otsustab komisjon. Notarikandidaat lubatakse arvestusele, kui ta puudus arvestuselt mõjuvatel põhjustel.

Notarikandidaat saab kandidaaditeenistuse ajal Notarite Kojalt kuutasu vähemalt neljakordse Vabariigi Valitsuse kehtestatud kuupalga alammäära ulatuses. Notarite Koda võib tasu suurendada.

Väljaõpe toimub vähemalt kahe eestseisuse poolt määratud eri tööpiirkonna notari juhendamisel. Väljaõpe kohtu kinnistusametis ja registriosakonnas kestab kummaski vähemalt 1 nädala. Notari kandidaat peab väljaõppe kestel asendama notareid vähemalt 30 päeva.

Kandidaaditeenistuse lõpetab justiitsminister Notarite Koja ettepanekul.

Kandidaaditeenistus lõpetatakse järgmistel alustel:

1. notarikandidaadi algatusel;
2. seoses notarikandidaadi tunnistamisega sobimatuks notarina töötamiseks;
3. kui notarikandidaat pärast notarieksami sooritamist mõjuva põhjusega ei taotle konkursi alusel täidetavat notari ametikohta;
4. kui notarikandidaadile on määratud distsiplinaarkaristuseks kandidaaditeenistuse lõpetamine.

Väljaõpe lõpeb notariksamiga. Pärast eksami sooritamist jätkab notari kandidaat kandidaaditeenistust täites Notarite Koja poolt antavaid ülesandeid.

Kandidaaditeenistus lõpeb notariks nimetamisega.

### **Notariksam**

Väljaõppeprogrammi edukalt täitnud notari kandidaat peab sooritama notarieksami. Notariksam toimub hiljemalt kahe kuu jooksul notarikandidaadi väljaõppeprogrammi läbimisest arvates.

Eksam on kirjalik ja koosneb viie kaasuse lahendamisest.

Eksamil negatiivse tulemuse saanud notarikandidaadil on õigus sooritada järeleksam. Eksamikomisjon otsustab kahe nädala jooksul eksami toimumisest arvates järeleksami läbiviimise aja ja koha. Eksami ja järeleksami vahele peab jääma vähemalt üks kuu ning järeleksam peab toimuma hiljemalt nelja kuu jooksul eksami toimumisest arvates. Järeleksami negatiivselt sooritanud notarikandidaat vabastatakse kandidaaditeenistusest seoses notarikandidaadi tunnistamisega sobimatuks notarina töötamiseks.

### **Konkurss vabadele notari ametikohtadele**

Vabad notari ametikohad täidetakse konkursi alusel.

Konkursi kuulutab välja justiitsminister ja viib läbi konkursikomisjon. Konkursil on määravaks notarieksami hinne.

### **Notari ametisse nimetamine**

Notari nimetab ametisse kindlasse tööpiirkonda justiitsminister.

Notar peab ametisse asuma nelja kuu jooksul pärast ametisse nimetamist ja talle väljastatakse ametitunnistus. Notariametisse nimetatud isik annab enne ametisse asumist justiitsministrile ametivande, mille tekst on järgmine: „Töotan oma au ja teadmiste juures olla truu Eesti Vabariigile, järgida tema põhiseadust ja alluda ainult seadusele. Notarina töotan pidada oma ametit ausalt, väärikalt ja erapooletult.”

Notar nimetatakse ametisse eluaegsena. Notari taotlusel võib justiitsminister lubada notaril pärast pensioniea saabumist jääda ametisse, kui see on vajalik õiguskäibe vajaduste rahuldamiseks, kuid mitte kauemaks kui 10 aastaks.

### **Notaribüroo**

Notari töökohaks on tema büroo. Notariaadiseaduse § 11 lõike 2 kohaselt võib avada ainult ühe büroo. Notari taotlusel võib justiitsminister lubada notaril oma tööpiirkonnas avada mitu bürood.

Kaks või enam ühte ja samasse tööpiirkonda määratud notarit võivad Notarite Koja eestseisuse nõusolekul pidada ühist bürood. Notarite õigused ja kohustused ühise büroo pidamisel määratakse kindlaks nendevahelise lepinguga. Ka ühise büroo pidamise puhul teeb iga notar toiminguid enda nimel ja kannab oma ametitegevuse eest isiklikku vastutust.

Notaril on keelatud töötada ühistes ametiruumides teiste elukutsete esindajatega, välja arvatud vandetõlgiga.

Notaribüroo peab olema avatud tööpäevadel vähemalt viis tundi päevas. Kui notar on avanud oma tööpiirkonnas mitu bürood, kehtib nimetatud nõue ainult ühe büroo kohta. Teiste büroode lahtioleku aja määrab notar vastavalt vajadusele.

### **Notari ametialased kitsendused**

Notar ei või peale notariameti pidada teisi tasustatavaid ameteid ega olla muul tasustataval töö, välja arvatud õppe- ja teadustöö ning tsiviilõigusala õigusnõustamine väljaspool tõestamismenetlust.

Notar ei või tegelda ettevõtlusega ega:

1. kuuluda äriühingusse, olla selle juhatuse ja nõukogu liige, likvideeriija või prokurist;
2. olla välismaa äriühingu filiaali juhataja;
3. olla pankrotihaldur, pankrotitoimkonna liige või kinnisasja sundvalitseja;
4. olla erakonna juhatuse liige ega kuuluda välismaisesse poliitilisse ühendusse.

Notaril ja tema büroo töötajail on keelatud olla poolte vahendajaks tehingute sõlmimisel, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti.

Notaril on keelatud ennast ja oma ametitegevust reklaamida. Reklaamina ei käsitata notari nime, notaribüroo töötaja ja aadressi ning sidevahendite numbrite avalikkusele teatavastegemist.

### **Ametist vabastamine ja tagandamine**

Notari vabastab ametist justiitsminister järgmistel alustel:

1. notari algatusel;
2. notari terviseseisundi tõttu, mis ei võimalda tal notarina töötada;

3. notariaadiseaduse § 8 lõikes 4 näidatud vanusepiiri (pensioniiga ja justiitsministri loal veel 10 aastat) saabumisel.

Justiitsminister tagandab notari ametist järgmistel alustel:

1. kui notari suhtes on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus tahtlikult toimepandud kuriteo eest, samuti notari suhtes tehtud muu süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisel, millega mõistetud kriminaalkaristus teeb võimatuks notarina tegutsemise;
2. raske ametialase üleastumise korral;
3. kui notar ei asu ametisse 4 kuu jooksul;
4. muude asjaolude ilmnemisel, mis teevad võimatuks notarina töötamise.

Enne notari ametist vabastamist või tagandamist kuulab justiitsminister ära notari selgitused ning Notarite Koja seisukoha, välja arvatud süüdimõistva kohtuotsuse puhul.

### **Ametisoleku peatamine**

Justiitsminister võib notari taotlusel peatada notari ametisoleku tema erialase enesetäiendamise korral, asumisel Notarite Koja või muu notarite ühenduse teenistusse või muul mõjuval põhjusel.

Justiitsminister võib peatada notari ametisoleku järgmistel asjaoludel:

1. tervisliku seisundi tõttu ametist vabastamise otsustamiseni;
2. notari suhtes distsiplinaarmenetluse algatamise korral distsiplinaarmenetluse lõpuni;
3. notarile kriminaalkorras süüdistuse esitamise korral esitamise hetkest kuni kriminaalasja lõpetamiseni või notari õigeksmõistmiseni või justiitsministri poolt ametisoleku peatumise lõpetamise otsustamiseni.

Notaril, kelle ametisolek on peatatud, on keelatud teha ametitoiminguid.

Notari ametisoleku peatamise ajaks nimetatakse notarile asendaja.

### **Notari asendamine**

Notarite Koda nimetab notarile tema taotlusel asendaja, kui notar viibib oma ametikohustuste täitmisest eemal enam kui viis päeva. Notari taotlusel ning kooskõlastatult Notarite Kojaga võib justiitsminister nimetada notarile alalise asendaja kalendriaastaks, ära näidates juhud, millal asendaja asub ametikohustuste täitmisele.

Notari asendamise korral on asendataval notaril keelatud teha ametitoiminguid.

Justiitsminister võib Notarite Koja eestseisuse ettepanekul nimetada notari asendaja kuni üheks aastaks juhul, kui notari ametikoht on ajutiselt täitmata.

Notari asendajaks võib olla teine notar, endine notar või piisava praktilise kogemusega notarikandidaat. Notari taotlusel võidakse nimetada notari asendajaks ka mõni teine Eesti kodanik, kes vastab notarile esitatavatele nõuetele (välja arvatud kandidaaditeenistuse läbimine ja notarieksami sooritamine) ning on sooritanud notari asendaja eksami. Isik, kes on nimetatud notari asendajaks, peab enne ametisse asumist andma justiitsministrile notari ametivande, kui ta ei ole seda varem teinud.

Notari asendaja vastutab notariga samadel alustel. Notari taotlusel nimetatud notari asendaja (notariaadiseaduse § 20 lõiked 1 ja 2) tegevusega tekitatud varalise kahju eest vastutavad notar ja

tema asendaja solidaarselt. Notarite Koja taotlusel nimetatud notari asendaja (notariaadiseaduse § 20 lõige 4) tegevusega tekitatud varalise kahju eest vastutavad Notarite Koda ja asendaja solidaarselt.

### **Aukohus**

Notarite Koja aukohus arutab notari, eestseisuse või revisjonikomisjoni algatusel notari ametipidamise, kutse-eeetika ja käitumise kohta esitatud kaebusi. Poolte soovil lahendab aukohus vahekohtuna notarite omavahelisi auasju.

Aukohus valitakse vähemalt kolmeliikmelisena kuni kolmeks aastaks.

Aukohtul on õigus nõuda asja arutamisel asjaosalistelt selgitusi. Asjaosalistel on õigus viibida asja arutamise juures.

Aukohtu seisukohad arutusel olnud asjade kohta tehakse teatavaks kõigile notaritele. Aukohtul on õigus teha eksimuse korral notarile märkus. Vajadusel teeb aukohus justiitsministrile ettepaneku distsiplinaarmenetluse algatamiseks.

### **Notari distsiplinaarvastutus**

Distsiplinaarmenetluse alustamiseks annab justiitsminister käskkirja, mis tehakse notarile, kelle suhtes distsiplinaarmenetlus alustati, ja Notarite Kojale viivitamata teatavaks. Distsiplinaarmenetluse alustamise aluseks on notari ametitegevuse järelevalve tulemused, Notarite Koja eestseisuse või aukohtu ettepanek, isiku kaebus või muu dokument või teade, mis annab alust arvata, et notar on toime pannud distsiplinaarsüüteo. Distsiplinaarmenetluse alustamise aluseks olevate asjaolude kohta nõuab justiitsminister notarilt kirjaliku seletuse.

Notarile distsiplinaarkaristuse määramise õigus on justiitsministril. Justiitsminister annab käskkirja, milles kas loeb distsiplinaarsüüteo tuvastatuks ja määrab distsiplinaarkaristuse või loeb süüteo tuvastatuks ja suunab materjali Notarite Kojale meetmete võtmiseks ja lõpetab distsiplinaarmenetluse või loeb distsiplinaarsüüteo puudumise tuvastatuks ning lõpetab distsiplinaarmenetluse.

Notari distsiplinaarsüüteod on:

- ✓ ametikohustuste süüline täitmata jätmine või mittenouetekohane täitmine, sealhulgas eksimine selgelt sätestatud ja üheselt mõistetava õigusnormi vastu seaduse rakendamisel või omakasu ajendil notari tasumääradele mittevastava tasu võtmine;
- ✓ vääritud tegu, so süüline tegu, mis on vastuolus üldtunnustatud kõlblusnormidega või diskrediteerib notariametit, sõltumata sellest, kas niisugune tegu pandi toime ametikohustuste täitmisel või mitte.

Esimesel juhul võib distsiplinaarkaristuse määrata 10 aasta jooksul süüteo toimepanemise päevast arvates ning kolme kuu jooksul süüteo toimepanemisest teadasaamise päevast arvates. Teisel juhul nimetatud süüteo eest võib distsiplinaarkaristuse määrata kuue kuu jooksul süüteo toimepanemise päevast arvates ning kolme kuu jooksul süüteo toimepanemisest teadasaamise päevast arvates.

Notarile määratavad distsiplinaarkaristused on:

1. noomitus;

Käskkiri noomituse määramise kohta antakse kolme päeva jooksul käskkirja allakirjutamise päevast notarile, kellele noomitus on määratud. Noomituse määramine tehakse teatavaks kõikidele notaritele.

## 2. rahatrahv;

Rahatrahv määratakse suuruses kuni 100 000 krooni, mis tuleb tasuda kolme kuu jooksul selle määramise päevast arvates ja kantakse riigituludesse. Justiitsminister võib rahatrahvi määramise käskkirjas ette näha, et trahvi tasumine toimub osade kaupa teatud tähtpäevadel kuni ühe aasta jooksul.

## 3. ametist tagandamine.

Notar võidakse ametist tagandada raske distsiplinaarsüüteo eest, milleks on tahtlikult toimepandud süütegu või süütegu, mille on notar toime pannud ajal, mil tal oli kustumata või kustutamata distsiplinaarkaristus, või vääritud tegu, mis teeb notarina töötamise võimatuks. Enne notari ametist tagandamist kuulab justiitsminister ära notari selgitused ning Notarite Koja seisukoha.

Iga süüteo eest võib määrata ainult ühe distsiplinaarkaristuse. Süüteo jätkumine pärast distsiplinaarkaristuse määramist on uus süütegu ja selle eest võib notarile määrata distsiplinaarkaristuse. Notari võtmine haldus-, kriminaal- või materiaalsele vastutusele ei takista sama teo eest distsiplinaarkaristuse määramist.

Distsiplinaarkaristus on kustunud, kui notarile ei ole kolme aasta jooksul karistuse määramise päevast arvates määratud uut distsiplinaarkaristust. Justiitsminister, kuulanud ära Notarite Koja arvamuse, võib distsiplinaarkaristuse kustutada ennetähtaegselt.

Notar võib distsiplinaarkaristuse määramise peale esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule ühe kuu jooksul talle distsiplinaarkaristuse määramisest teatamise päevast arvates. Kui notarit on karistatud ebaseaduslikult või karistus ei vasta süüteo raskusele ja selle toimepanemise asjaoludele või süüteo eelnevale notari käitumisele, tühistab kohus määratud distsiplinaarkaristuse. Kui kohus on tühistanud notari ametist tagandamise kui toimepandud distsiplinaarsüüteo raskusele mittevastava, ei ole notaril õigust nõuda hüvitist saamata jäänud sissetuleku eest.

Kui notari suhtes on alustatud distsiplinaarmenetlus, ei vabastata teda omal soovil ametist enne, kui distsiplinaarmenetlus on lõpetatud.

Notarikandidaadi distsiplinaarsüüteod on:

- ✓ kandidaaditeenistuse kohustuste süüline täitmata jätmine või mittenõuetekohane täitmine;
- ✓ vääritud tegu, so süüline tegu, mis on vastuolus üldtunnustatud kõlblusnormidega või diskrediteerib notariametit, sõltumata sellest, kas niisugune tegu pandi toime kandidaaditeenistuse kohustuste täitmisel või mitte.

Notarikandidaadile määratavad distsiplinaarkaristused on:

1. noomitus;
2. rahatrahv mitte üle kandidaadi 10-kordse päevapalga;
3. kandidaaditeenistuse lõpetamine.

Noomituse või rahatrahvi määramise õigus on Notarite Koja eestseisusel. Kandidaaditeenistuse lõpetamise otsustab Notarite Koja ettepanekul justiitsminister, kuulanud ära notarikandidaadi selgitused.